

L'observador de núvols

Marc Capdevila

XXVIII Premi Ciutat de Tarragona de novel·la Pini i Soler

Narratives

 Angle Editorial

Preu: 18,50€

Col·lecció: Narratives, núm. 101

ISBN: 978-84-17214-38-8

Nombre de Pàgines: 320

Mides: 13,8 x 21,3 cm

Enquadernació: Rústica amb solapes

Data primera edició: Setembre del 2018

L'observador de núvols

Marc Capdevila

En Jeici és un adolescent de 17 anys de casa bona consentit, insolent, asocial, egocèntric, tan culte com gandul i apàtic, que no coneix l'empatia, i que no demostra interès per res ni per ningú, més enllà de la literatura, el cinema, les sèries i la música, aficions tan sedentàries com la de l'observació de núvols.

Després d'un curs escolar desastrós, els pares decideixen enviar-lo un any als EUA, concretament a Detroit, perquè s'espavili i sàpiga cap on encaminar la vida, però n'ha de tornar precipitadament a causa d'un incident tràgic que ho capgira tot.

A la tornada, convençut encara que no vol fer res amb la seva vida, l'obliguen a fer un voluntariat social amb un ancià gairebé centenari que va sobreviure al camp d'extermini de Mauthausen, una història que sembla sacsejar l'eterna indiferència del jove protagonista.

Marc Capdevila

(Vic, 1966). Després d'alguns reconeixements en relat curt, l'any 2007 va guanyar el premi Sebastià Juan Arbó amb *Aigua pudenta*, una novel·la de postguerra ambientada a Tona, el poble on viu des de fa anys. Ha publicat també *La Querosenca*, sobre les conseqüències de la crisi econòmica; *La Bíblia de pedra*, ambientada en el Ripoll del segle XII; i *El jaç del faquir*, en què un jove vol dedicar la seva vida al coneixement, però la riuada de la història l'arrossega corrent avall.

És guionista de la websèrie catalana *Solisombra*, ha estrenat l'obra teatral *Freda, gairebé glaçada* i, amb el seu germà Joan, ha realitzat diversos documentals per a televisió, com *Els búnquers de Franco* o *Manén, el geni oblidat*.

“D'acord que és una activitat banal i pròpia de rares, però què soc jo si no? Fascinar-se amb les formes aleatòries de la natura sense exigències ni cap interès concret. Només badar i emocionar-se si escau perquè una boira s'assembla a un elefant o a un pit femení —mugró inclòs—. Et juro que a hores d'ara em té flipat i confesso que estic per fundar la primera associació d'observadors de núvols del nostre país, l'únic membre de la qual sigui jo mateix.”

L'eterna rebel·lia de la joventut

A través del personatge principal, l'obra se centra en una generació perduda i inapetent, eternament rebel, seguidora de la màxima italiana del dolce far niente. En Jeici és un adolescent immadur, superficial, irrespectuós amb tothom, que confessa tenir el mal hàbit de tractar malament la gent propera, sobretot la seva mare, a qui considera una esnob ignorant. En aquesta societat líquida que definia Zygmunt Bauman, el personatge defuig qualsevol tipus de vincle emocional, i es demostra hedonista, individualista i egoista. No coneix la disciplina ni l'esforç, i viu ancorat en un estat natural d'espera indiferent i d'aprenentatge passiu. Rebutja la transcendència, i se sent partidari de la banalitat. Arrogant, malcarat i mal educat, ell mateix es defineix com un cínic, un impresentable, un fals, “un borde insociable” i “un malparit amb enginy”. No mostra interès per les noves tecnologies ni per les xarxes socials, i això, al costat de la seva raresa inclassificable, el fa sentir autèntic, millor que els altres, als quals considera una colla de vulgars.

“(...) l'únic ésser viu que realment m'importa soc jo mateix (...)”

“És una pena perquè sembles un tipus intel·ligent i agut, però al mateix temps gandul, hedonista, rar, asocial, egoista, hermètic, anàrquic, mal educat, llengut, irrespectuós i un munt de coses més. I són aquests defectes i no les virtuts els que et fan sentir especial i únic.”

“Em fa sortir grans a la cara que la gent dipositi cap esperança en mi. ¿Que no ho entenen que no es pot esperar res d'un tipus com jo? És una pèrdua de temps. Soc un inapetent, un indiferent, i m'agrada.”

La recerca de la identitat

Malgrat l'aparença de duresa i impermeabilitat que vesteix el personatge, en Jeici és realment un jove dèbil i poruc, que pateix hipocondria, ansietat, angoixa i claustrofòbia i que té por a la mort, a les agulles i a la sang. La rebel·lia del personatge és, doncs, una màscara per protegir la seva vulnerabilitat, inseguretat i covardia, un blindatge per afrontar la complexitat del món. Així, en la mesura que oculta la seva autèntica personalitat, fa palesa la seva crisi identitària. El jove es canvia el nom de Joan Carles per un altre d'exclusiu com és Jeici per allunyar-se d'ell mateix i ser diferent dels altres, per no semblar ordinari i sense interès. Així mateix, se sent decebut per no haver estat capaç de trobar aquell llibre que el commogui i el transformi, perquè encara no sap qui és realment i què vol fer de la seva vida. És, al cap i a la fi, un adolescent amb més preguntes que respostes, que no troba el seu encaix en el món i que no sap quin camí seguir. Aquesta dualitat en el caràcter del protagonista fa que generi rebuig i que alhora resulti entranyable, i que la novel·la, segons l'autor, resulti “divertida, càustica, amb un punt de sarcasme i cinisme”.

L'enxarxat de referències culturals

La disjuntiva identitària que presenta el personatge s'agreuja a causa de la seva tendència a viure en la ficció. En tot moment, el jove protagonista compara tot allò que viu amb situacions fictivals dels llibres, pel·lícules o sèries, perquè l'ajudin a explicar-se i entendre la realitat. És un entramat de referències culturals, tant populars com d'alta cultura: *Big Bang Theory*, *The Walking Dead*, *L'antropòleg innocent*, *El nom de la rosa*, *Un món feliç*, *El Petit Príncep*, Primo Levi, Milan Kundera, Tolstoi, Thomas Mann, Tarantino, *La vida és bella*, *La llista de Schindler*, *El padrí*, Ingmar Bergman, Frank Sinatra, *El guardià en el camp de sègol*, etc. A més a més, pel fet de ser un personatge tancat en ell mateix i un gran consumidor de productes culturals, demostra també posseir una imaginació desbocada, i sovint tendeix al fantasieig, generalment d'indole eròtic o paranoic:

“Quan em poso molt nerviós em suggestiono tant que pateixo visions. Com els morts de set que veuen miratges al desert. (—...?) No, no ho he explicat a ningú perquè em tornarien a portar a la consulta del psiquiatre; però et juro que perdo de vista la realitat.”

O en referència a la seva mare, una afirmació que també serviria, en part, per a ell mateix:

“No hi ha res que la posi de més mala hòstia que la reconsagrada realitat desmuntant-li la festa. És així d'elemental. Els fets concrets i nus són el seu gran enemic: si pogués no es mouria mai del seu univers de ficció.”

Una veu narrativa molt potent

El jurat del Premi Pin i Soler n'ha valorat, sobretot, la força de la veu narrativa, la creació molt personal i el discurs exuberant, amb una gran riquesa de registres. En aquest sentit, l'obra presenta un estil narratiu directe en primera persona, que va al gra, sense pèls a la llengua ni filtres de cap tipus. De frase curta i veloç, llenguatge col·loquial i fins i tot vulgar, vocabulari actual, no sempre normatiu i molt basat en l'oralitat, perquè, en efecte, tota la novel·la és una conversa que el jove manté amb un interlocutor desconegut, i en què s'ometen les intervencions del receptor. Només hi ha el monòleg d'en Jeici, malparlat, sarcàstic i ufanós, però també intens i poderós, que inclou peces tan fragmentàries com el flux del pensament, que sempre va on vol.

Un retrat sarcàstic dels absurds de la societat actual

Un altre dels aspectes que ha ressaltat l'autor sobre la novel·la és que inclou “una revisió càustica i divertida d'alguns dels absurds de la nostra societat”. Ja no només per la descripció de la generació perduda que representa el personatge, sinó, sobretot, per l'actitud del món dels adults que envolta el jove, dominada per la hipocresia, el postureig, l'esnobisme, la superficialitat, la vulgaritat i l'obsessió pels diners i el sexe, trets destacats sovint en els personatges paterns. A pesar d'això, tal com succeeix a Holden Caulfield a *El guardià en el camp de sègol*, paradoxalment en Jeici s'acomoda sovint en el mateix comportament que menysprea sense manies.